

ทฤษฎีสัญญาประชาคมกับอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย*

THE SOCIAL CONTRACT THEORY IN THAI SOVEREIGNTY

อภิรดี โกเฮง, ขวัญชนก สายชมภู

Aphiradee Koheng, Kwanchanok Saichompoo

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: porpew@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ทฤษฎีการเมืองแนวสัญญาประชาคมของนักคิดสามท่านนั่นก็คือ จอห์น ล็อก (John Locke) โทมัส ฮ๊อบส์ (Thomas Hobbes) และฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) โดยบทความนี้จะวิเคราะห์ทฤษฎีสัญญาประชาคมของบุคคลทั้งสามในบริบทอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สาระสำคัญของทฤษฎีสัญญาประชาคมของทั้งสามท่านเหมือนกันในข้อที่ว่า “รัฐบาลเป็นผลมาจากสัญญาของประชาชน” โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นเดียวกันคือ ระดับปัจเจกบุคคล นั่นคือการเกิดรัฐและความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลและรัฐ เมื่อมองในบริบทของอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย จะเห็นว่าอำนาจอธิปไตยทางการเมืองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการแสดงออกที่อำนาจอธิปไตยทางการเมืองของประชาชน โดยการแสดงออกในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมือง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการออกเสียงประชามติ สิทธิในการเสนอร่างกฎหมาย สิทธิในการถอดถอนในเรื่องสำคัญ ๆ เป็นต้น

คำสำคัญ: ทฤษฎีสัญญาประชาคม; อำนาจอธิปไตย; ประชาชนไทย

Abstract

This article analyzed the theory of social contract politics by three thinkers: John Locke, Thomas Hobbes, and Jean Jacques Rousseau. In this article, the three-persons' social contract theory was analyzed in the context

* Received August 20, 2023; Revised September 10, 2023; Accepted September 13, 2023

of the sovereignty of the Thai people. The study was found the essence of the social contract theory of all three people was the same in that “Government is the result of the promise of the people” starting from the same starting point at individual level. That is, the relationship of the individual and the state. When viewed in the context of the sovereignty of the Thai people Political sovereignty is very important. Because it is an expression of the political sovereignty of the people by expressing public participation in politics whether the right to vote in a referendum, the right to propose a bill and the right to withdraw on important matters, etc.

Keywords: Social Contract Theory; Popular Sovereignty; Thai People

บทนำ

ทฤษฎีสัญญาสัญญาประชาคม เป็นการนำเสนอความคิดที่ว่าผู้คนอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมตามข้อตกลงที่กำหนดกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและการเมือง บางคนเชื่อว่าถ้าเราดำเนินชีวิตตามสัญญาทางสังคม เราสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีศีลธรรมตามการเลือกของเราเอง ไม่ใช่เพียงเพราะโชคชะตาฟ้ากำหนดเพียงเท่านั้น โทมัส ฮอบส์, จอห์น ล็อก และฌอง ฌาคส์ รูสโซ เป็นผู้เสนอทฤษฎีสัญญาประชาคม ซึ่งเป็นหนึ่งในทฤษฎีที่โดดเด่นที่สุดในทฤษฎีศีลธรรมและการเมืองตลอดประวัติศาสตร์ตะวันตกสมัยใหม่ ในศตวรรษที่ 20 สัญญาประชาคม เป็นการอ้างอำนาจของประชาชนในการจัดการกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยมอบอำนาจอ้างไว้ให้กับรัฐ หรือผู้นำที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่ระบอบอยู่ในสัญญาประชาคม หรือรัฐธรรมนูญ ถือได้ว่าสัญญาประชาคมเป็นกรอบในการกำหนดหน้าที่การทำงาน เพื่อสร้างความสามัคคีในสังคมให้เกิดขึ้น (Fred & Gerald, 2001)

โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes)

โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) (มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1588-1679) อาศัยอยู่ในช่วงสงครามกลางเมืองอังกฤษ ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างปี 1642-1648 เป็นการปะทะกันระหว่างฝ่ายกษัตริย์นิยมซึ่งชอบอำนาจประเพณีของกษัตริย์ กับฝ่ายรัฐสภา ฮอบส์เป็นตัวแทนของการประณามระหว่างสองฝ่ายนี้ ด้านหนึ่งเขาปฏิเสธทฤษฎีเรื่องสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของกษัตริย์ ว่าพระเจ้าเป็นผู้มอบอำนาจให้กับกษัตริย์ พันธะทางการเมืองจึงผูกพันกับพันธะทางศาสนา ในทางกลับกัน ฮอบส์ยังปฏิเสธมุมมองประชาธิปไตยในยุค

แรก ๆ ที่รัฐสภายึดถือ อำนาจนั้นควรจะแบ่งปันระหว่างรัฐสภาและกษัตริย์ ในการปฏิเสห
มุมมองทั้งสองนี้ ฮอบส์ยึดครองจุดยืนของคนที่มีทั้งหัวรุนแรงและอนุรักษนิยม โดยให้
เหตุผลว่า อำนาจทางการเมืองตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ส่วนตน ขณะเดียวกันก็
มอบอำนาจการปกครองให้กษัตริย์มีอำนาจสมบูรณ์ภายใต้สิทธิราชย์เพียงคนเดียวหาก
ต้องการให้สังคมอยู่รอด

ทฤษฎีการเมืองของฮอบส์แยกออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์
และทฤษฎีสัญญาประชาคมซึ่งมีรากฐานมาจากสภาวะสมมุติของธรรมชาติ พฤติกรรม
ต่าง ๆ เช่น การเดิน การพูด และอื่น ๆ ล้วนเกิดจากการกระทำอื่น ๆ ภายในตัวเรา และ
การกระทำอื่น ๆ เหล่านี้เองมีสาเหตุมาจากปฏิสัมพันธ์ของร่างกายของเรากับร่างกายส่วน
อื่น ๆ และในที่สุดทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ที่เราสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน จึงสามารถ
อธิบายได้ในแง่ของกฎธรรมชาติสากล จากมุมมองของฮอบส์ เราเป็นเครื่องจักรอินทรีย์ที่
ซับซ้อนมาก โดยตอบสนองต่อสิ่งเร้าของโลกอย่างมีกลไกและเป็นไปตามกฎสากลแห่ง
ธรรมชาติของมนุษย์ (Hobbes, 1985)

ฮอบส์ มองว่ามนุษย์มีความจำเป็นและสนใจแต่ตนเองเพียงอย่างเดียว มนุษย์ทุก
คนแสวงหาเฉพาะสิ่งที่พวกเขามองว่าเป็นประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง ทุกสิ่งที่มนุษย์ทำมี
แรงจูงใจจากความปรารถนา และความหวัง ได้โน้มนำมนุษย์ไปสู่สันติสุขโดยขึ้นให้มีกฎ
สำหรับใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสันติ มนุษย์จึงเริ่มสร้างเงื่อนไขให้เกิดสันติภาพ มนุษย์แต่ละคน
ควรจะเต็มใจละสิทธิของตนที่มีต่อสิ่งทั้งปวง การยินยอมสละสิทธิร่วมกันนี้เรียกว่าสัญญา
ประชาคม

จอห์น ล็อก (John Locke)

จอห์น ล็อก (John Locke) (มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1632-1704) มีทัศนะเกี่ยวกับ
ธรรมชาติของมนุษย์ต่างจาก ฮอบส์ โดยล็อก มองว่า สภาวะธรรมชาติ ซึ่งเป็นสภาวะตาม
ธรรมชาติของมนุษย์ เป็นสภาวะแห่งเสรีภาพที่สมบูรณ์แบบและสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิต
ตามที่เห็นสมควร ปราศจากการแทรกแซงของผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตาม ในสภาวะธรรมชาตินี้
เราไม่มีอิสระที่จะทำอะไรตามใจชอบ สภาวะธรรมชาติเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง บุคคลจะ
มีสภาวะเท่าเทียมกันในสภาวะดังกล่าว

กฎของธรรมชาติซึ่งอยู่ในมุมมองของล็อกซึ่งเป็นพื้นฐานของศีลธรรมทั้งหมด เป็น
ตัวกำหนดให้มนุษย์ไม่ทำอันตรายต่อผู้อื่นในเรื่อง “ชีวิต สุขภาพ เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน”
ของพวกเขา เนื่องจากมนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้าโดยเท่าเทียมกัน และเนื่องจาก

มนุษย์ไม่สามารถแย่งชิงสิ่งซึ่งเป็นของพระองค์โดยชอบธรรมได้ เราจึงถูกห้ามไม่ให้ทำร้ายซึ่งกันและกัน ดังนั้น สภาวะแห่งธรรมชาติจึงเป็นสภาวะแห่งเสรีภาพที่บุคคลมีอิสระที่จะแสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซง และเนื่องจากกฎแห่งธรรมชาติและข้อจำกัดที่ธรรมชาติกำหนดไว้กับมนุษย์ จึงทำให้สภาวะนี้เกิดความสงบสุข

ตามคำกล่าวของล๊อค สภาวะแห่งธรรมชาติไม่ใช่เงื่อนไขของปัจเจกบุคคล เช่นเดียวกับฮอบส์ แต่เป็นการรวมกลุ่มตัวแทนของแต่ละครอบครัว และมอบอำนาจนั้นให้กับรัฐบาล ด้วยการทำข้อตกลง และยอมจำนนต่อเจตจำนงของหน่วยงานนั้น หลังจากที่ได้รับภารกิจตั้ง โดยได้รับความยินยอมจากประชาชนเท่านั้น เมื่อสร้างสังคมการเมืองและการปกครองด้วยความยินยอม จนเกิดสามสิ่ง ได้แก่ กฎหมาย ผู้พิพากษาในการตัดสินกฎหมาย และอำนาจบริหารที่จำเป็นในการบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ ประชาชนแต่ละคนจึงมอบอำนาจในการปกป้องตนเองและลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎแห่งธรรมชาติให้กับรัฐบาลที่เขาสร้างขึ้นผ่านทางข้อตกลง ดังนั้น หากเกิดเผด็จการหรือการกระทำใดที่ขัดต่อประโยชน์ของประชาชน ประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านอำนาจนั้นได้ ข้อตกลงทางสังคมสามารถถูกทำลายได้ และกระบวนการสร้างสังคมการเมืองก็อาจเริ่มต้นขึ้นใหม่ได้เช่นกัน (Locke, 2003)

ฌอง-ฌาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau)

ฌอง-ฌาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) (มีชีวิตรอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1712-1778) ตามความเห็นของรูสโซ มองว่ามนุษย์เริ่มต้นโดยสภาวะแห่งธรรมชาติ ผู้คนใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวและไม่ซับซ้อน ความต้องการของมนุษย์สามารถได้รับการสนองโดยธรรมชาติอย่างง่ายดาย เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและจำนวนประชากรที่น้อย จึงไม่มีการแข่งขัน และผู้คนแทบไม่เคยพบปะกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความกลัวน้อยมาก ยิ่งกว่านั้น บุคคลที่เรียบง่ายและบริสุทธิ์ทางศีลธรรมเหล่านี้มีความเอื้ออาทรโดยธรรมชาติ ดังนั้นจึงไม่มีแนวโน้มที่จะทำร้ายกันและกัน แต่เมื่อเวลาผ่านไปมนุษย์ได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่ประชาสังคม

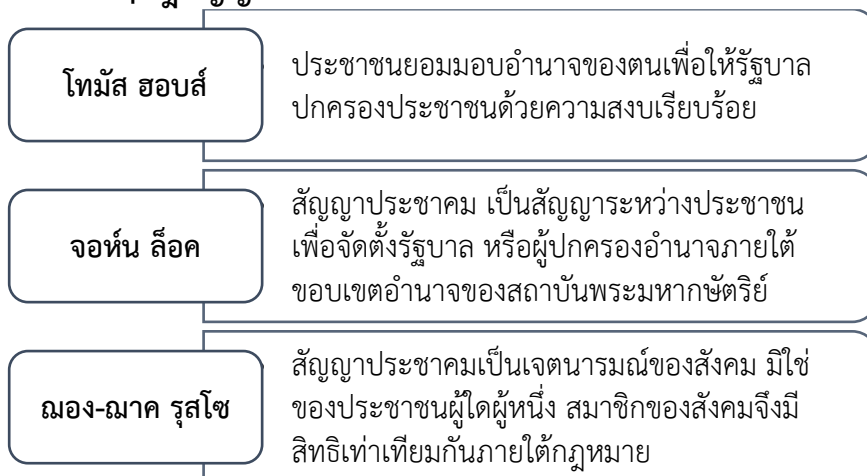
เมื่อเวลาผ่านไป มนุษย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง จำนวนประชากรโดยรวมเพิ่มขึ้น วิธีการดำเนินชีวิตได้เปลี่ยนไป ผู้คนเริ่มอยู่รวมกันในกลุ่มครอบครัวเล็ก ๆ และในชุมชนเล็ก ๆ มีการแบ่งส่วนงานทั้งภายในและระหว่างครอบครัว มีการประดิษฐ์ทำให้ชีวิตง่ายขึ้น ทำให้เกิดเวลาว่าง เวลาว่างดังกล่าวทำให้ผู้คนเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลให้เกิดค่านิยมสาธารณะ นำไปสู่ความอับอาย ความอิจฉา ความหยิ่งโส และการดูถูกเหยียดหยาม อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดตามที่ รูสโซ กล่าวคือการประดิษฐ์

ทรัพย์สินส่วนบุคคล ซึ่งประกอบขึ้นเป็นช่วงเวลาสำคัญในการวิวัฒนาการของมนุษยชาติ จากสถานะที่เรียบง่ายและบริสุทธิ์ไปสู่สถานะที่มีลักษณะเฉพาะด้วยความโลภ การแข่งขัน ความไร้สาระ ความไม่เท่าเทียม และความชั่วร้าย สำหรับรุสโซ การประดิษฐ์ทรัพย์สินถือเป็นการแบ่งแยกมนุษย์ออกจากสถานะแห่งธรรมชาติ

เมื่อมีการนำทรัพย์สินส่วนตัวมาใช้ ความไม่เท่าเทียมกันก็เด่นชัดมากขึ้น และการพัฒนาชนชั้นทางสังคมก็เริ่มต้นขึ้น ในที่สุดผู้ที่มีทรัพย์สินเริ่มสังเกตเห็นว่าการสร้างรัฐบาลจะสามารถปกป้องทรัพย์สินส่วนตัวจากผู้ที่ไม่มียศมีทรัพย์สินดังกล่าว แต่เห็นว่าพวกเขาอาจจะสามารถได้มาโดยการใช้อำนาจ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้รับการจัดตั้งขึ้นผ่านสัญญาซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อรับประกันความเท่าเทียมกันและการคุ้มครองสำหรับทุกคน แม้ว่าจุดประสงค์ที่แท้จริงคือการทำลายความไม่เท่าเทียมที่เกิดจากทรัพย์สินส่วนตัวก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่ง สัญญาซึ่งอ้างว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของทุกคนเท่าเทียมกันนั้น แท้จริงแล้วเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนเพียงไม่กี่คนที่ร่ำรวยขึ้น อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทรัพย์สินส่วนตัว และนี่คือสัญญาประชาคม (Rousseau, 1987) สัญญาประชาคมในทฤษฎีของรุสโซ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองต่อความไม่เท่าเทียมกัน ความขัดแย้งของสังคม เป็นวิธีที่ทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้ แม้มนุษย์จะเกิดมาอย่างเป็นอิสระ แต่ความก้าวหน้าก็ทำให้ต้อง มีสัญญาประชาคมที่ควบคุมมนุษย์ไว้ ผ่านการพึ่งพาอาศัยกัน ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคม

สรุปแนวคิดทฤษฎีสัญญาประชาคม

ภาพที่ 1 สรุปแนวคิดทฤษฎีสัญญาประชาคม

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปแนวคิดทฤษฎีสัญญาประชาคมของนักปรัชญาทั้ง 3 ท่าน คือ โทมัส ฮอบส์ สรุปได้ว่า ทฤษฎีสัญญาประชาคม คือ การที่ประชาชนยอมมอบอำนาจของตนเพื่อให้รัฐบาลปกครองประชาชนด้วยความสงบเรียบร้อย จอห์น ล็อก สรุปได้ว่า ทฤษฎีสัญญาประชาคม คือ เป็นสัญญาระหว่างประชาชนเพื่อจัดตั้งรัฐบาล หรือผู้ปกครองอำนาจภายใต้ขอบเขตอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และฌอง-ฌาค รุสโซ สรุปได้ว่า สัญญาประชาคมเป็นเจตนารมณ์ของสังคม มิใช่ของประชาชนผู้ใดผู้หนึ่ง สมาชิกของสังคมจึงมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย

อำนาจอธิปไตย

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ความหมายของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว อำนาจอสูงสุด หรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรง (Direct Democracy) แต่ในทางปฏิบัตินั้นไม่สามารถกระทำได้ จึงเกิดรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Indirect Democracy or Representative Government) โดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตนแล้วผู้แทนเหล่านั้นมีหน้าที่ร่วมกันกำหนดทั้งผู้ปกครอง (รัฐบาล) นโยบาย และวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย การที่ประชาชนทำหน้าที่ปกครองด้วยตนเองโดยตรง หรือการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนนั้น เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทุกกระบวนการ ทุกระดับและทุกมิติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย เช่น มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าประชาชนต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองตามทัศนะที่ว่า “กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องเอาใจใส่รับผิดชอบ จะหลีกเลี่ยง หรือปฏิเสธให้พ้นความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่” เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบ และสอดคล้อง

รับกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

อำนาจอธิปไตยของประชาชน

ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในลักษณะดังกล่าว ดังนี้ (ไสว เทวาวี, 2544)

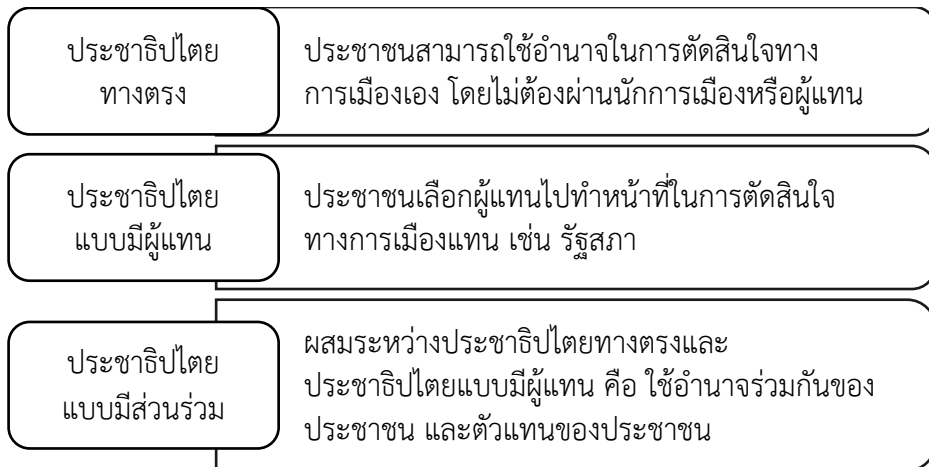
1. ประชาชนจะมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครองของตนเอง เพื่อเป็นการแสดงออกถึงส่วนแห่งอำนาจของตน อันมาสู่หลักการคือ “การเลือกตั้งอย่างทั่วถึง” เพราะถือว่า การเลือกตั้งเป็นสิทธิของทุกคน มิใช่เป็นหน้าที่ จึงไม่อาจมีการจำกัดสิทธิได้ดังที่รัฐโซกล่าวไว้ว่า “สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ไม่มีอะไรที่จะมาพรากจากประชาชนได้”

2. การมอบอำนาจของประชาชนให้ผู้แทนนั้น คือเป็นการมอบอำนาจในลักษณะที่ผู้แทนต้องอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของราษฎรผู้เลือกตั้ง (Mandat Imperative) กล่าวคือ ผู้แทนเป็นตัวแทนของประชาชน ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนได้การที่ประชาชนมอบอำนาจให้ผู้แทนเป็นการมอบในลักษณะที่ผู้แทนต้องอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ผู้แทนแต่ละคนไม่ถือว่าเป็นผู้แทนของราษฎรทั้งหมดแต่อย่างใด

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในทางกฎหมายและการเมือง เช่น มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย มีสิทธิออกเสียงแสดงประชามติในเรื่องสำคัญ ๆ เป็นต้น

สรุป

ทฤษฎีสัญญาประชาคมกับอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย จะเห็นได้ว่า ประชาชนจะมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครองของตนเอง เพื่อเป็นการแสดงออกถึงอำนาจของตน ซึ่งสอดคล้องกับที่รัฐโซกล่าวไว้ว่า “สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ไม่มีอะไรที่จะมาพรากจากประชาชนได้” ซึ่งจากแนวคิดของทั้ง จอห์น ล็อก, โทมัส ฮอบส์ และฌอง ฌาคส์ รูสโซ มีสาระสำคัญของทฤษฎีสัญญาประชาคม คือ “รัฐบาลเป็นผลมาจากสัญญาของประชาชน” คือ รัฐบาลได้มอบอำนาจจากประชาชน ซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 สรุปอำนาจอธิปไตยของประชาชน

จากภาพที่ 2 อำนาจอธิปไตยของประชาชน ได้ถูกแบ่งออกเป็น ประชาธิปไตยทางตรง ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจุดที่สอดคล้องกับทฤษฎีสัญญาประชาคม คือ ประชาชนต่างต้องทำสัญญาร่วมกันกับคนอื่น ๆ ในการอยู่ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นกับประชาชนด้วยกันเอง หรือกับรัฐบาลที่ประชาชนมอบอำนาจให้ ในบริบทอำนาจอธิปไตยของประชาชนไทย ได้ถูกกำหนดโดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 3 บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม” หรือ เป็นหน้าที่ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 4 มาตรา 50 บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ” ดังนั้น อำนาจอธิปไตยของประชาชนไทยที่พึงปฏิบัติ คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งและอำนาจอธิปไตยที่มีสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค โดยมองว่า “ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้ง” การปกครองในระบอบประชาธิปไตยถือเป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประชาชนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ไสว เหว่าไว. (2544). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Fred, D'A. & Gerald, G. (2001). *Contemporary Approaches to the Social Contract*. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: Stanford University.
- Hobbes, T. (1985). *1651 a. Leviathan*. C.B Macpherson (Editor). London: Penguin Books.
- Locke, J. (2003). *Two Treatises of Government and A Letter Concerning Toleration*. New Haven: Yale University Press.
- Rousseau, J. (1987). *The Basic Political Writings* (Trans. Donald A. Cress) Indianapolis: Hackett Publishing Company.